

כ"ז/אב/תש"ף

17 אוגוסט 2020

תמצית התוכנית הפדגוגית לשנת הלימודים תשפ"א בשגרת קורונה

מדינת ישראל
משרד החינוך

תוכן העניינים

1.	הקדמה	3
2.	ימים ראשונים לשנת הלימודים תשפ"א	4
3.	מענים רגשיים	8
4.	למידה מרחוק	9
5.	מיקוד מקצועות לימוד	11
6.	מתווה בגרזיות חדש	13
7.	מענים לימודיים למגזרים ולאוכלוסיות מיוחדות	14
8.	הערכה ומדידה	18
9.	קליטה, ליווי והכשרת מורים	19
10.	קידום בריאות	20
11.	קידום שותפויות	21

1. הקדמה

מערכת החינוך היא העוגן המרכזי של החברה הישראלית והיסוד המארגן של חיי החברה בה. בעשייתה היא מבטיחה את היציבות ואת החוסן של אזרחיה בעיתות של שגרה ובעיתות חירום.

בשנת הלימודים הקרובה, תשפ"א, תמשיך מערכת החינוך לפעול בתרחיש מונע התפרצות קורונה. לאור זאת, הלמידה תתבצע במתכונת משולבת בכיתה ובבית, תוך כדי התאמתה לצרכים של האוכלוסיות המגוונות הבאות בשעריה. שנה זו מציבה למערכת אתגרים גדולים, אך בד בבד גם הזדמנויות ליצור שינויים והתאמות נדרשות.

עקרונות-על במערכת החינוך בשנים הקרובות:

גמישות ניהולית ופדגוגית (ניהול)

מנהלי מוסדות החינוך הם מנהיגי בית הספר ומובילי העשייה החינוכית, אשר יקבעו את איכות החינוך ואת פניו. לאור זאת נחזק את מעמדם, נפחית את הבקרה על בתי הספר, ונרחיב את היקף הסמכויות והמשאבים שיעמדו לרשותם.

חיזוק הלמידה הדיגיטלית (למידה)

כחלק משגרת לימודי הקורונה ומהכנת מערכת החינוך לדרישות המאה ה-21, נניח תשתית ארוכת-טווח למערך הלימוד הדיגיטלי, במטרה להפוך אותו לנדבך מרכזי ומשמעותי בתוך ליבת ההוראה והלמידה של מערכת החינוך.

חיזוק הערכים הציוניים (תוכן)

נעמיק ונחזק את הערכים הציוניים במערכת החינוך באמצעות חיזוק הקשר, הזהות והאהבה של התלמיד לארץ, למורשת ולהיסטוריה שלה. נעודד את התלמידים לגיוס משמעותי לצה"ל.

התוכנית הפדגוגית היא פרי ההתאמות והשינויים ששולבו במערכי ההוראה, הלמידה וההערכה.

תפקידו של החינוך הוא להתבונן ולעצב דרך ארוכת-טווח, ולכן לצד הטיפול באתגרי הקורונה, תמשיך המערכת לשקוד בשנה הקרובה על עיצובו של דמות הבוגר ועל טיפוחו על מנת לסלול בעבורו את הנתיב שיבטיח לו בעתיד השתלבות בחיי החברה, הכלכלה, המחקר והמדע, הפוליטיקה והטכנולוגיה.

המסמך שלפניכם הוא תמצית התוכנית הפדגוגית הכוללת של מערכת החינוך לשנת הלימודים תשפ"א. פירוט נרחב ניתן למצא באתר [לומדים בביטחון](#).

2. החודשים הראשונים לשנת הלימודים תשפ"א

שנת הלימודים הקרובה עתידה להיפתח בצילה של מגפת הקורונה ולאחר חופשת קיץ שאופיינה גם היא במגבלות מתוקף הנחיות בריאות. שנת לימודים במצב שכזה דורשת היערכות מיוחדת והבנה של המורכבות בהיבטים שונים. בפרק זה יובא פירוט הכללים להתנהלות בהיערכות לפתיחת שנת הלימודים ובפרט בימים הראשונים – תוך כדי שמירה על בריאות התלמידים וצוותי החינוך. תקופת הקורונה העמיקה את הפערים, ולכן חשוב שהחודשיים הראשונים יוקדשו לנושאים הבאים:

- **איתור תלמידים לצורך מתן מענים רגשיים**
- **מבחני מיפוי פנימיים** (כלים פנימיים אשר פותחו על ידי ראמ"ה)
- **השלמת החומר והפער הלימודי**
- **תרגול של למידה דיגיטלית במסגרת הלמידה הפיזית (פנים-אל-פנים)** כדי לחזק את המסוגלות של התלמידים, וליצור מחויבות לתהליך הלמידה.
- **תרגול של למידה שיתופית בלמידה פיזית** בבית הספר כדי להכשיר את הלומדים ללמידה שיתופית דיגיטלית.

כללי

- כניסת התלמידים לבתי הספר תיעשה בצורה מדורגת כדי לאפשר שמירה על כללי אורחות החיים.
- יום הלימודים יסתיים לא לפני השעה 11:45.
- מומלץ לקיים מפגשי פתיחת שנה חגיגיים להעמקת הקשרים החברתיים בכל הכיתות, בהתאם לגיל הלומדים ולמתווה ההפעלה בשכבת הגיל.
- מומלץ להקדיש שעת מחנך גם בנושא הקורונה. ניתן להסתייע במצגת שתישלח על ידי הממונה על תחום הבריאות.

ימים ראשונים בשנת הלימודים

1. היערכות לקליטת תלמידים במעברים – כלים של שפ"י מותאמי גיל לתהליך המעבר

בגני ילדים

גילאי 3

- פעילות הגן תתקיים באופן הדרגתי.
- החל מהיום השלישי הגן יפעל בשעות 8:00–14:00.
- **ביום הראשון ללימודים (1.9.2020)** הילדים יגיעו לגן בקבוצות קטנות (5–6 ילדים בכל קבוצה), על פי לוח זמנים שתפרסם הגננת. ההגעה תהיה לפרק זמן קצוב.
- **ביום השני ללימודים (2.9.2020)** הילדים יגיעו לגן ב-2 קבוצות, על פי לוח זמנים שתפרסם הגננת.
- **ביום השלישי ללימודים (3.9.2020)** ילדי הגן ילמדו על פי סדר היום הקבוע.

ההורים יוכלו להמתין לילדים בחצר הגן, תוך הקפדה על שמירת נוהלי הבריאות על פי מסמך אורחות החיים.

גילאי 4-5

- **החל מהיום הראשון** הילדים יגיעו לגן ליום למידה רגיל.
- על מנת להקל על המעבר אפשר להכין סרטון קצר/מצגת לילדי הגן, שיציגו את צוות הגן, את מבנה הגן, את המרכזים השונים ואת החצר.
- ילדים עם קשיי הסתגלות - צוות הגן יגלה גמישות ורגישות לצרכי הילדים. הגננת תהיה בקשר עם הורי התלמידים לעדכון.

בכיתה א'

- חשוב לעצב את המרחב הכיתתי בשכבת א' כמרחב גני ככל האפשר מתוך הבנה את מאפייני הגיל ובהתחשבות בתהליכי הפרידה מהגן. מומלץ שהסביבה תכלול פינות משחק ויצירה, פעילות סביב ספר, פעילות תנועתית וכד'.
- מומלץ לקיים מפגש היכרות מרחוק במסגרת כיתתית. המפגש יזמן לתלמידים אפשרות להיות פעילים ולייצר אינטראקציה בינם לבין עצמם. לשם כך חשוב לערב את ההורים מבעוד מועד, להכנת הילדים למפגש.
- לאור ההגבלות על התקהלות, התלמידים יגיעו לקבלת פנים חגיגית בבתי הספר **באופן מדורג**, בקבוצות של **עד 10 תלמידים, כשהם מלווים בהורה אחד**.
- בבית הספר יהיו **כמה מתחמים** שבהם תיערך קבלת הפנים החגיגית של כיתה א'.
- מספר הנוכחים במתחם יהיה **בהתאם להנחיות משרד הבריאות** (שטח פתוח/סגור).
- **עם סיום קבלת הפנים, התלמידים יפרדו מהוריהם ויגיעו אל הכיתה** בקבוצות, בליווי של אחד מצוותי החינוך של בית הספר.
- מנהל בית הספר יארגן מספר רב ככל הניתן של חברי צוות לעזרה למחנכות.
- ניתן לאפשר פתיחת שער כניסה נוסף לבית הספר על מנת לשמור על הריחוק החברתי, בכפוף לנוהלי הביטחון.

כיתות ז'

- מומלץ לקיים פעילות היכרות של מחנך הכיתה עם התלמידים, כולל שיחות אישיות.
- מומלץ לקבל את פני תלמידי השכבה ביום הראשון ללימודים בשני אופנים:
 - טקס פיזי חגיגי בקבוצות עד 18 ילדים
 - טקס חגיגי באמצעות פלטפורמה מקוונת
- מומלץ לקיים מעגלי שיח בליווי יועצת ומחנכת להגברת החוסן והרווחה ולאיתור מצוקות וקשיים. רצ"ב קישור [למסמך קליטת כיתות ז'](#)

כיתות י'

- מומלץ לקיים פעילות היכרות של מחנך הכיתה עם התלמידים, כולל שיחות אישיות.
- בקליטת שכבת י' מומלץ להדגיש את המעבר מחטיבת הביניים לחטיבה העליונה, שבה יהיה גיבוש מחודש בכיתות, היכרות עם כלים דיגיטליים ומוכנות לבחינות הבגרות.
- היערכות למעורבות חברתית ערכית גם באמצעים דיגיטליים.

חינוך מיוחד

- במידת הצורך הורה אחד ילווה את התלמיד.

- הורה השווה בשטחי המוסד החינוכי יקפיד על שמירת נוהלי הבריאות על פי מסמך אורחות חיים המעודכן.

2. היערכות לקליטת כלל התלמידים

- קיום מפגש היכרות עם תלמידים חדשים בבית הספר ועם הוריהם.
- קיום מפגש היכרות מרחוק ברמה הכיתתית.
- התלמידים והוריהם יקבלו את מסמך אורחות חיים.
- יצירת קשר אישי עם תלמידים בבידוד ועדכוןם בכל רכיבי ההיערכות לשנת הלימודים.

הדגשים לפתיחת שנת הלימודים

1. היבטים פדגוגיים בהתאמה לשלבי החינוך

- חשוב להקדיש את השבועות הראשונים בבית הספר היסודי לחיזוק היבטים רגשיים חברתיים והתנהגותיים, החשובים בתקופה זו אף יותר מתמיד.
- חשוב להקדיש את החודש הראשון ללימודים להקניה אינטנסיבית של מיומנויות לומד עצמאי ומכוונות עצמית ללמידה.
- חשוב להקדיש את החודשיים הראשונים להשלמת החומר הלימודי. בעל-יסודי תישען בחירת הנושאים והמיומנויות על מבחני מיפוי, ככל שיתאפשר.
- מומלץ לבנות מפה כיתתית נשענת כישורים וחוזקות לשם עידוד מנהיגות ויזמות בקרב תלמידים.
- בחודשיים הראשונים ללימודים מומלץ לתרגל למידה סינכרונית וא-סינכרונית בלמידה הפיזית בבית הספר על מנת לחזק מסוגלות וליצור מחויבות לתהליך הלמידה.
- מומלץ לתרגל בחודשיים הראשונים למידה במבנים ארגוניים משתנים: למידה בזוגות, בקבוצות הומוגניות, בקבוצות הטרוגניות, רב-גילית וכו'.
- מומלץ לתרגל למידה שיתופית בלמידה הפיזית בבית הספר על מנת להכשיר את התלמידים ללמידה שיתופית דיגיטלית.

2. שיח עם הצוות החינוכי

- מפגש מליאה ומפגשי צוותים יתקיימו באחת משתי אפשרויות:
 - פנים אל פנים – ובתנאי שיש מרחב המאפשר שמירה על כל הנחיות משרד הבריאות
 - מפגש מרחוק (כדוגמת הזום)
- מומלץ כי מנהל/ת המוסד החינוכי יציג/תציג את המידע שלהלן:
 - ✓ מסמך אורחות חיים
 - ✓ מערכת השעות – בהתאם למתנ"ה ולמודל הלמידה
 - ✓ חלוקת התפקידים ותחומי האחריות
- יוקצה זמן ליועצת בית הספר לשיח בנושאים הרגשיים-חברתיים בקרב ילדים ומבוגרים, ומקומו של בית הספר בהחזקה הרגשית-חברתית של הקהילה.

3. שותפות הורים וקהילה

- יש חשיבות לקיום מפגשי הורים במתכונת מקוונת (הן כיתתיים והן של ההנהגה הבית-ספרית).

מדינת ישראל
משרד החינוך

- מומלץ להכין מסמך מנחה לנוהלי היום הראשון: הכניסה לבית הספר, מהלך היום והיציאה ממנו, ולשלוח אותו מבעוד מועד, כך שהנוהל יהיה ידוע וברור לכלל ההורים.
- מומלץ להכין מסמך תמציתי, נגיש לכל הורה, המרכז את כל המידע הרלוונטי לשהות הילדים בבית הספר, כולל סידורי התקשרות, לוחות זמנים, בעלי תפקידים וכד'.
- מפגש אישי, על פי הצורך, יתקיים בתום יום הלימודים בהשתתפות ההורה, התלמיד והמורה.
- תרגול אירוע חירום בשיתוף הורים: אירוע גילוי חולה מאומת במוסד החינוכי.
- קיום ערוץ תקשורת רציף במרחב הבית-ספרי לפרסום איגרות ועדכונים כדוגמת אורחות חיים בזמן קורונה.
- במידת הצורך יש לתאם הגעת הורים למוסד החינוכי ביום הראשון.

4. הדגשים במסגרות החינוך המיוחד

- היכרות עם המסמך: ציוד מיגון בעבודת צוות עם תלמידים עם צרכים מיוחדים
 - הדגשים בגיבוש תל"א ותוכניות לימודים באופן שיאפשר את יישומן במצבים שונים
 - למידה וטיפול מרחוק לתלמידים עם צרכים מיוחדים:
- למידה מרחוק בעת חירום, הוראה ולמידה מרחוק בכיתה ההטרוגנית, מקצועות הבריאות – הנחיות לטיפול בעת חירום (קורונה), ZOOM – הוספת תמלול / תרגום לשפת הסימנים, מכתב מלווה להנגשת ZOOM
- היערכות למתן מענה לתלמידים ללא אמצעי קצה בעת למידה וטיפול מרחוק.

3. מענים רגשיים

כללי

ההיבט הרגשי הוא מרכיב מרכזי בתהליכי שינוי והסתגלות ובמצבי קושי ומשבר. למצב החירום עלולות להיות השפעות ישירות על מצבם של ילדים ובני נוער. למצב הרגשי, המשפחתי והחברתי של הילדים השפעה רבה על הרווחה, על החוסן הנפשי שלהם ועל היכולת שלהם ללמוד ביעילות.

השינויים המאפיינים תקופה זו מעמידים בפני צוותי ההוראה אתגרים הקשורים בשמירת קשר עם התלמידים, חיזוק הקשרים בין התלמידים, מניעת בדידות חברתית, חיזוק תחושת המסוגלות והחוסן, זיהוי חוזקות ואיתור וזיהוי ילדים בסיכון, וכל זאת תוך כדי קיום תקשורת אישית, רגשית, דואגת, אמפתית ופתוחה.

הדגשים

- **ברמת הצוות החינוכי.** הצוות החינוכי המתמודד ברמה האישית והמקצועית עם תקופת המשבר ואי-הוודאות, זקוק באופן סדור ועקיב לליווי ולתמיכה, שיאפשרו לו תחושת מסוגלות וחוסן וקבלת כלים בהתנהלות השוטפת עם התלמידים ועם הוריהם. [כלים של שפ"י לפיתוח חוסן](#)
- **ברמת התלמידים.** התלמידים חווים בתקופה זו התמודדות עם שינויים וחוסר ודאות, וזקוקים לקשר אישי ולחיזוק יחסי הקרבה והאכפתיות עם צוות המורים. נוסף לכך חלק מן התלמידים עלולים לחוות מצוקות רגשיות ומצבי לחץ ומשבר ועלולים להיקלע למצבי סיכון. לפיכך זקוקים התלמידים לחיזוק חוסנם וחוזקותיהם ולמתן מענים רגשיים וטיפוליים בהתאם לצורך. [כלים של שפ"י לקיום שיח רגשי](#) וכן [כלים לאיתור וזיהוי קשיים, מצוקות וסיכון](#)
- **ברמת הכיתה.** חזרה לשנת הלימודים לאחר ריחוק חברתי מחייבת כבר בתחילת השנה התייחסות לאקלים הכיתה, הן ברמה הפיזית והן במרחב המקוון. יש לתת את הדעת לקבוצות ההשתייכות של התלמידים (כיתתי, קבוצתי, יישובי) ולהתמודדות עם מצבים של בדידות וניכור חברתי. תחושות אלו עלולות להיות מועצמות בקרב תלמידים בסיכון. [כלים של שפ"י לקידום אקלים חינוכי מיטבי במרחבים מגוונים ומקוונים](#)
- **ברמת ההורים.** להורים תפקיד חשוב בליווי ילדיהם בלמידה ובמתן תמיכה רגשית. ההורים עלולים לחוות לחצים שונים כתוצאה מהמשבר, ולכן יש להיות קשובים לצורכיהם ולמצוקותיהם, תוך כדי יצירת שותפויות, ליווי והדרכה. [כלים של שפ"י לתקשורת עם הורים](#)
- **ברמת המוסד החינוכי.** חשוב להקים צל"ח (צוות לשעת חירום) בית-ספרי, ולדאוג להכשרה ולתרגול של קהילת בית הספר. כמו כן חשוב לחזק יחסי קרבה ואכפתיות בין כלל באי בית הספר, תוך כדי חיזוק תחושת השייכות והאמון.

4. למידה מרחוק

כללי

המציאות הבית-ספרית החדשה בשנת הלימודים הקרובה נוכח מגבלות הבריאות יוצרת מצב, שבו תלמידים לומדים בלמידה משולבת. עובדה זו מחייבת את צוותי החינוך לתת מענה חינוכי הכולל התייחסות להיבטים רגשיים, חברתיים ולימודיים. לשם כך חשוב להקדיש זמן בבניית מערכת מותאמת ומגוונת שתיתן מענה – הן לתלמיד הבודד על צרכיו הייחודיים והן לכיתה כקבוצה חברתית – וכן לעשות אבחנה בין פעילויות המתאימות ללמידה פיזית לבין פעילויות המתאימות ללמידה מרחוק. חשוב לנצל את זמני המפגש הפיזי בימי השהייה בבית הספר לשיח אישי רגשי ולחיזוק מיומנויות חברתיות ולימודיות כאחת. למידה מרחוק יכולה להתבצע בעזרת טכנולוגיות שונות ובאמצעים דיגיטליים מגוונים, ניתן לשלב למידה סינכרונית וא-סינכרונית וכן לשלב למידה בעזרי לימוד פיזיים ובמרחב הביתי על הקיים בו. בין אופני הלמידה ניתן לכלול למידה בהובלת מורה, למידה עצמאית, למידה שיתופית, למידה רב-גילית, למידה בין-תחומית, למידת חקר, למידת שטח ועוד סוגים רבים. אופני למידה חדשים מתפתחים כל העת עם המציאות המשתנה.

מאפייניה הייחודיים של למידה מרחוק

צורת התקשורת

- צמצום תקשורת לא מילולית, המאפיינת את הלמידה הפיזית, כגון הבעת פנים, קשר עין, תנוחות גוף וטון דיבור
- גמישות בממדי הזמן והמרחב, תוך כדי טשטוש ההבדלים בין החיים הפרטיים לעבודה/למידה

הלומד

- לומד עצמאי
- לומד מיומן בטכנולוגיה המיושמת באופן אישי, קבוצתי וכיתתי

המורה

- מוביל תהליך, מנחה ושותף בלמידה
- מלמד בצורה מותאמת, המתבצעת באופן פרטני ובקבוצות קטנות

סביבות למידה

- סביבות תומכות למידה במרחבים מגוונים

למידה מרחוק – התוצאות הרצויות

תוצאות ברמת התלמיד

- **לומד עצמאי.** בעל יכולת לקבל החלטות מושכלות, לזהות פעולות נדרשות, להציב יעדי התפתחות ולמידה אישיים ולחתור להשגתם באופן עצמאי.
- **לומד בעל מודעות והכוונה עצמית.** בעל יכולת להצבת יעדים, לבקרה עצמית ולתכנון הלמידה.
- **לומד בריא.** בעל מסוגלות לנהל אורח חיים בריא מבחינה נפשית ופיזית.
- **לומד דיגיטלי.** בעל ידע המאפשר לו להשתמש בטכנולוגיות מידע ותקשורת למגוון צרכים ומטרות לימודיות ובחיי היומיום באופן אחראי, יעיל והולם, להסתגל במהירות לשינויים והתפתחויות, לצמצם סיכונים ולהימנע מפגיעות בסביבה המקוונת.

מדינת ישראל
משרד החינוך

- **לומד חברתי.** בעל יכולת להבין את האחר, לזהות מצבים חברתיים ולהתנהג באופן המאפשר אינטראקציות מיטביות עם פרטים אחרים וקבוצות בהקשרים שונים.

תוצאות ברמת צוות בית הספר

- **חוסן צוותי.** תחושת מסוגלות של עובדי ההוראה, כפרטים וכסגל שלם, להוביל ולתמוך בתהליכים פדגוגיים המתבצעים מרחוק.
- **מורה דיגיטלי.** מורה המסוגל לעשות שימוש במרחב הדיגיטלי להובלה ולהנחיה של תהליכים פדגוגיים וחברתיים, לצורך וליצור תוכן ולהנחות לומדים לצריכה וליצירת תכנים.

עקרונות ללמידה מרחוק

- זמן למידה סינכרוני מותאם לגיל הלומדים.
- שילוב למידה חברתית-רגשית ושיח אישי מדי יום. חשוב לפתח בקרב התלמידים את תחושת השייכות, ולטפח כישורי מנהיגות ומעורבות חברתית בהתאמה לגיל.
- קיום תקשורת עם הלומדים ובינם לבין עצמם (כדוגמת סבבי שיתוף במפגש סינכרוני, שיח בקבוצות קטנות וכו') מדי יום.
- קידום בריאות: שילוב למידה עיונית ומעשית בנושא אורח חיים פעיל ובריא.
- יצירת מערכת שעות מגוונת (הכוללת למידה סינכרונית וא-סינכרונית, יחידנית ושיתופית וכד') מותאמת לצורכי הפרט ומאפשרת בחירה.
- העשרה והרחבת תחומי העניין של התלמיד – מתן מקום ומשמעות להצגה ושיתוף בחזקות אלה כחלק מבניית הזהות האישית האופיינית לשלב הגיל.
- אוריינות דיגיטלית – קידום וחיזוק יכולת השימוש בטכנולוגיות מידע ותקשורת.
- הקניית מיומנויות של לומד עצמאי תוך כדי פיתוח אחריות על תהליך הלמידה: יכולת להציב יעדים, לתכנן את תהליך הלמידה ואת התקדמותו (קביעת מיקום, זמן, קצב ונתיב הלמידה) ועריכת רפלקציה על הלמידה.
- עידוד פעלתנות, חקר עצמאי ולמידה שיתופית לצורך הגברת המוטיבציה ללמידה.
- התאמת מענים דיפרנציאליים לכלל הלומדים ובדגש על אוכלוסיות ייחודיות.
- קיום תהליכי הערכה ומשוב בכלים מגוונים המאפשרים הצגת ידע, כישורים ויכולות.
- **בגן הילדים.** חשיבות לחיזוק הקשר האישי בין הילדים, הגננת וההורים באופן רציף ובאמצעים מגוונים.
- **בביתות א'-ב'.** דגש מרכזי על תהליכי רכישת הקריאה והכתיבה.
- **בביתות ג'-ו'.** דגש מרכזי על מקצועות הליבה: מתמטיקה, אנגלית ומדעים, לקראת המעבר לחטיבה.
- **בביתות ז'-ט'.** דגש על הקניית ידע בסיסי ומיומנויות למידה מגוונות.
- **בביתות י'-י"ב.** מיקוד בכל תחומי הדעת ומיקוד נוסף של חומר הלימוד לקראת בגריות.

5. מיקוד מקצועות הלימוד

מיקודי הלמידה – רציונל

- שנת הלימודים תשפ"א מזמנת אתגרים רבים, ואנו מבקשים לאפשר למערכת לפעול בביטחון, תוך כדי שמירה על רציפות וגמישות, וקידום יכולות התלמידים.
- לאור זאת, **התבצע מיקוד למידה בכל תחומי הדעת בשיעור של 70%-80%**, כדי לאפשר לתלמידים ולעובדי ההוראה להתארגן ולתכנן את הלמידה לאורך השנה.
- מיקודי הלמידה כוללים את **מקצועות הליבה, החובה והבחירה**.
- המיקוד מותאם לחינוך הממלכתי, הממלכתי דתי, הערבי/בדואי והדרוזי/צ'רקסי.
- המיקודים נמצאים באתר **לומדים בביטחון**.

יסודי

- המיקוד יהיה בביתות הנמוכות במקצוע שפה לצורך פיתוח מיומנויות קריאה וכתיבה.
- בביתות הגבוהות הדגש יהיה על מקצועות הליבה – מתמטיקה, אנגלית ומדעים – לקראת המעבר לחטיבה.
- העיסוק יהיה במקצועות שמחזקים את השייכות של התלמיד למשפחה, לקהילה ולמדינה.

חטיבת ביניים

- התלמידים יעסקו במגוון תחומי הדעת כדי לחשוף אותם לעולמות תוכן שונים. למורים ניתנת גמישות בבחירת התכנים.
- המטרה: הקנייה של ידע בסיסי ומיומנויות למידה מגוונות (כגון מתמטיות, מדעיות, שפתיות), שיסייעו בעיצוב זהות אישית וחברתית.

חטיבה עליונה

- המיקוד מפורט באתר ומקיף את כל תחומי הדעת.
- קיים איזון בין מקצועות החובה והבחירה של כל תלמיד, מתוך רצון לשמור על עקרון הבחירה של התלמיד.

חטיבה עליונה : מיקוד חומר הלימוד לבגרויות

מתמטיקה

4-5 יחידות – החומר הלימודי צומצם ב-10%

- כיתה י"א: בחירה של 5 מתוך 8 שאלות, כאשר כל השאלון פתוח לבחירת התלמיד
- כיתה י"ב: בחירה של 3 מתוך 5 שאלות, כאשר כל השאלון פתוח לבחירת התלמיד
- 3 יחידות – המבחן כולל שאלוני צבירה של נקודות כדי להגדיל את סיכויי התלמיד להצליח
 - שאלון 1 (35381) התלמיד יוכל לצבור 180 נקודות
 - שאלון 2 (35382) התלמיד יוכל לצבור 150 נקודות

עברית, ערבית, אנגלית

- החומר הלימודי צומצם ב-30%

מדינת ישראל
משרד החינוך

מקצועות החובה ההומניסטיים (היסטוריה, ספרות, תנ"ך, אזרחות):

- החומר הלימודי צומצם ב-30%

תחומי בחירה והגבר עיוני וטכנולוגי (5 יחידות)

- החומר הלימודי צומצם ב-20%

6. מתווה בגריות חדש

תלמידי י"א, י"ב – מקצועות ההיבחנות החיצוניים

- סה"כ 6 מקצועות חיצוניים.
- **מקצועות חובה :** מתמטיקה, אנגלית, שפת אם
ההיבחנות החיצוניות תהיה בכל אחד מהמקצועות הללו. סה"כ: 3 מקצועות.
- **אשכול הומניסטי: ספרות, תנ"ך, היסטוריה, אזרחות**
ההיבחנות החיצוניות תהיה ב- 2 מקצועות מתוך אשכול זה (במצטבר: 2 מקצועות).
- **מקצועות מוגברים (כגון: פיזיקה, כימיה, ביולוגיה, מדעי המחשב, אומנות, גיאוגרפיה, מחול, תקשורת, שפות, תיאטרון, חינוך גופני ועוד)**
ההיבחנות החיצוניות תהיה במקצוע מוגבר 1.

מועדים נוספים לתלמידים חולים/בבידוד

- **מקצועות מתמטיקה, אנגלית, שפת אם**
2 מועדים: מועד רגיל ומועד השלמה
- **אשכול הומניסטי: ספרות, תנ"ך, היסטוריה, אזרחות**
2 מועדים: מועד רגיל ומועד השלמה
- **אשכול מדעים: פיזיקה, כימיה, ביולוגיה ומדעי המחשב**
2 מועדים: מועד רגיל ומועד השלמה
- **מגמה טכנולוגית (מסלול: הסמכה טכנולוגית)**
2 מועדים: מועד רגיל ומועד השלמה

7. מענים לימודיים למגזרים ולאוכלוסיות מיוחדות

בתקופה זו יותר מתמיד דורשת השתלבותם של ילדים ונוער בסיכון, ילדים ונוער עולים, מחוננים וילדים עם צרכים ייחודיים, שימת לב לצרכים הספציפיים שלהם בהיבטים רגשיים, חברתיים, ערכיים ולימודיים.

פרק זה מכיל דגשים ונהלים מרכזיים הנוגעים לאוכלוסיות מיוחדות. כלל ההנחיות, התוכניות ושגרות העבודה מתקיימות כרגיל ומפורטות באתרי האגפים.

עקרונות כלליים לאוכלוסיות מיוחדות

- מפגשים רציפים וקבועים ושיח אישי כולל ליווי בלמידה עם התלמידים ומשפחותיהם על ידי דמות קבועה, והפניית הורים במשבר לגורמי סיוע נוספים בקהילה.
- בניית מנגנוני עבודה ומסגרות בית-ספריות לחיזוק תחושת השייכות של התלמידים.
- איתור התנהגויות חריגות כגון חרדה, קושי בזמן בידוד, היעדר תמיכה בתא המשפחתי וכד'.
- מעקב אחר נוכחות סדירה ואיתור נשירה גלויה/סמויה.
- התאמת דרכי הלמידה וההערכה לצורכי התלמידים.
- בדיקת נגישות לאמצעי קצה ולרשת האינטרנט והגשת סיוע מותאם (כולל חלופות לא מקוונות בהתאם לצורך).
- הדרכה וליווי התלמידים ובני משפחותיהם בתהליכי הלמידה מרחוק, בהתאמה לצורכיהם.
- תיעודף בשיבוץ תלמידים אלו ללמידה פיזית בבית הספר.

ילדים ונוער בסיכון

- שימוש בעקרונות הפדגוגיה הטיפולית ככלי מרכזי למתן מענים לילדים ונוער בסיכון, הן במהלך שגרה והן בעיתות שבהן השגרה מופרת.
- שמירה על קשר ועל רצף טיפולי – יצירת מרחב פוטנציאלי המעודד תקשורת פתוחה, ישירה, קבועה ומעוררת עניין של המורה/איש החינוך עם הילדים.
- צרכים בסיסיים כתנאי הכרחי – דאגה קבועה לביטחון תזונתי ולציוד קצה (מחשבים)
- רשת ביטחון – מענה לתלמידים בסיכון משפחתי או לסובלים מהזנחה, בשיתוף הרווחה.
- גמישות ודינמיות – יצירת שגרה לימודית גמישה המותאמת ללמידה עצמאית-מוחזקת.
- משוב והערכה – יצירת מערך מעקב ובקרה מובנה ומותאם ללמידה ולביקור סדיר.

תלמידים עם צרכים מיוחדים הזכאים לשירותי החינוך המיוחד

- שמירה על רצף חינוכי וטיפולי ולמידה בבשגרה, ככל האפשר.
- קיום למידה מרחוק באופן מותאם ומונגש לתוכנית הכיתתית והאישית ולצורכי התלמיד.
- קיום טיפול מרחוק על ידי עובדי הוראה ממקצועות הבריאות ועל ידי מטפלים, בהתאם למדיניות.
- מעקב ובקרה אחר השתתפות התלמידים, ביצוע הטרמה, תגבור ותיווך נוספים במידת הצורך.
- העמקת הידע של צוותי החינוך והטיפול על אודות סביבות מקוונות סינכרוניות וא-סינכרוניות.

תלמידים עולים ותושבים חוזרים

- הדרכת צוותי החינוך בתוכנית "הוראת עברית כשפה שנייה במרחב הווירטואלי".
- בניית תוכנית עבודה מותאמת לכוח עזר כגון מגשרים חינוכיים, מורות חיילות, בנות שירות וכד'.
- מימוש הזכאות לשעות העולים וניצול השעות לצורך הוראת העולים, גם בלמידה מרחוק.

תלמידים מחוננים ומצטיינים

- מעקב אחר השתתפות התלמידים כדי לוודא השתתפות קבועה במסגרות הייעודיות.
- קיום קשר עם מרכז המחוננים והמצטיינים ותיאום מהלך הלימודים ב"יום השליפה".
- תכנון תהליך ההוראה וההערכה בהתאמה לתלמיד המחונן והמצטיין.
- שימוש בכלים טכנולוגיים-שיתופיים המעודדים שיתוף במחשבות, ברעיונות וכד'.
- מתן תשומת לב למאפיינים הרגשיים הייחודיים של אוכלוסייה זו, ומתן מענה מותאם על ידי יועצת בית הספר/מרכז המחוננים.

עקרונות כלליים למגזרים השונים

- כל רשות מקומית תפעל בתיאום עם המחוז ובאישורו, ובהתאם לצרכים ולמשאבים העומדים לרשותה, ותבנה מתווה למידה מותאם.
- בהתאם לרכישת אמצעי קצה ולהתמקצעות המורים, יעברו בתי הספר ללמידה מרחוק באופן הדרגתי בהתאם למתווה הכללי. מומלץ על מערכת ובה למידה פיזית נרחבת בכל הגילאים.

חומרים בשפה הערבית

- מאגר של כ-1,000 שיעורים מוקלטים בשפה הערבית בכל תחומי הדעת לשימוש המורים והתלמידים ללמידה מרחוק.
- חומרים משלימים ללימוד א-סינכרוני בתחומי הלימוד האלה: שפה ערבית, שפה עברית, מתמטיקה ואנגלית, לתרגול לימודי מרחוק.
- מאגר מערכי שיעור בשפה הערבית להתמודדות עם לחץ בעת משבר, וכן תוכנית מלאה חדשה של כישורי חיים, מותאמת לחברה הערבית ולכל שלבי הגיל.

מענים מותאמים לחברה הערבית

- שילוב של מתנדבות ומתנדבים תומכי הוראה מהחברה הערבית, בעיקר בגני ילדים ובבתי הספר היסודיים – תחת פיקוח של מחנכת הכיתה או של איש צוות מוסמך הנמצא עם התלמידים באותה קבוצה (מנהלת התוכנית הגב' ורדה מרקין vardami@education.gov.il).
- הקצאת שעות תגבור לטובת שיפור מיומנויות הקריאה והכתיבה בכיתות ב'-ג', צמצום פערים לימודיים בחטיבת הביניים והכנה לבגרויות חורף בחטיבה העליונה. השעות יועברו למחוזות לחלוקה דיפרנציאלית בהתאם להעלאת הצורך מבתי הספר. כפוף לאישור תקציבי (תקציב מדינה).
- הקצאת 4 שעות אפקטיביות לבית ספר לטובת הפעלת רכזי התמדה בית-ספריים. כפוף לאישור תקציבי (תקציב מדינה).

מענים מותאמים לחברה הדרוזית

- שילוב של בנות שירות לאומי/אזרחי תומכות הוראה מהחברה הדרוזית (פנייה לרפרנטים המחוזיים או למנהלת התוכנית הגב' ורדה מרקין vardami@education.gov.il)
- הקצאת שעות תגבור לטובת שיפור מיומנויות הקריאה והכתיבה בכיתות ב'-ג', צמצום פערים לימודיים בחטיבת הביניים והכנה לבגרות חורף בחטיבה העליונה. השעות יועברו למחוזות לחלוקה דיפרנציאלית בהתאם להעלאת הצורך מבתי הספר. כפוף לאישור תקציבי (תקציב מדינה).

מענים מותאמים לחברה הבדואית

- גמישות למנהלים בעיצוב מודל ההפעלה.
- תגבור מערך ההיסעים כדי לאפשר קיום המודל המבוסס על המשמרות.
- העסקת מוביל בית-ספרי ללמידה מרחוק.
- הדרכה ללמידה מרחוק – תגבור צוות ההדרכה בתקשוב והעצמתו, והרחבת סגלי החינוך המשתלמים בתחום זה.
- הכשרות ללמידה מרחוק – הכשרת כלל הצוותים הבית-ספריים ללמידה מרחוק בנוגע לניהול ביתה וירטואלית ולפדגוגיה של למידה מרחוק, באמצעות השתלמויות בית-ספריות והשתלמויות מקוונות.
- תוכנית להעצמת סגלי חינוך ותלמידים – פיתוח מקצועי לכלל היועצות בנושא מתן מענה רגשי לתלמידים בעת משבר. המחוז, בתיאום עם אגף שפ"י, יפרסם את אופן ההרשמה במהלך חודש ספטמבר.
- הפעלת סדנאות להורים לגילאי גן-ד' (מתקיים פיזית בקבוצות קטנות) לחיזוק הקשר בינם לבין מוסדות החינוך ולהדרכתם בנושאים הקשורים ללמידה של ילדיהם, כולל נושא בטיחות ילדים בבית (בשיתוף שפ"י ותוכנית חומש).

מענים מותאמים לחברה החרדית

- מאגר של כ-200 שיעורים שהוקלטו (עוד 100 שיעורים בתהליך) במקצועות מתמטיקה, אנגלית, מדעים, עברית, גמרא ומשנה, כישורי חיים. ניתן להוריד או להפיץ כקבצים בדואר אלקטרוני, בגרסת אודיו-וידאו או כחומרים קשיחים.
- פיתוח מקצועי של מורי המגזר ללמידה מרחוק:
 - 50 תהליכים ארציים בפדגוגיה של למידה מרחוק
 - 700 תהליכי פיתוח מקצועי מוסדיים בפדגוגיה של למידה מרחוק ושילוב טכנולוגיות
 - סדנאות הדרכה פרטניות לקבוצות ייעודיות של בעלי תפקידים
 - התאמת תהליכים קיימים לצוותי מדריכים, ליועצים ולמנהלים ללמידה מרחוק
 - מודולות ללמידה עצמית
 - מוקדי תמיכה במרכזי הפסג"ה
- תקצוב בעלויות עבור מרכיבי הצטיידות לקיום למידה דיגיטלית ולמידה מרחוק
- השאלת טלפונים ניידים כשרים לתלמידים שידם אינה משגת ולמשפחות ברוכות ילדים

מדינת ישראל
משרד החינוך

- השאלת אמצעי קצה לתלמידים שידם אינה משגת ולמשפחות ברוכות ילדים במוסדות שבהם הלמידה מרחוק מתבצעת בלמידה מתוקשבת
- השלמת תשתיות תקשוב
- שיפור תשתית הספקים לשירות מרחבים קוליים
- פורטל תוכן ייעודי למחוז החרדי

מדינת ישראל
משרד החינוך

8. הערכה ומדידה

ביצוע תהליכי הערכה פנימיים חשוב בשגרה, ומקבל משנה חשיבות בימים אלו. שימוש בכלי הערכה פנימיים ישמש את המורה ואת צוות בית הספר לאיסוף אינדיקציות, לזיהוי פערים בלמידה ולקבלת החלטות מושכלות בנוגע לתכנון המשך הוראה המותאמת למאפיינים הייחודיים ולצורכי התלמידים, הכיתה ובית הספר.

להלן מידע מפורט על אודות הערכה פנימית בשנת תשפ"א:

<https://www.rama.education/internal-evaluation-tashpa/>

ראמ"ה מעמידה לרשות בתי הספר מגוון כלי הערכה במגוון תחומי דעת. מידע מפורט על הכלים והמלצות על בחירת הכלים ואופן השימוש בהם, נמצאים בקטלוג הדיגיטלי החדש של ראמ"ה:

<https://www.rama.education/tools/>

ראמ"ה מעמידה לרשות בתי הספר כלי מיפוי שיסייעו למיפוי הידע והמיומנויות של התלמידים בתחילת שנת הלימודים. דואר אלקטרוני ובו קישור לכלי המיפוי יישלח למנהלים באמצעות **פורטל** שער למנהל.

למידע נוסף ראו

http://cms.education.gov.il/EducationCMS/Units/Rama/AarachaBeitSifrit/Mipuy_start_internal.htm

9. קליטה, ליווי והכשרת מורים

בשנת הלימודים תשפ"א יתמקדו תהליכי הפיתוח המקצועי בהוראה משולבת (הוראה פיזית בבתי הספר והוראה מרחוק) בהיבטים פדגוגיים, חברתיים ורגשיים.

ערוצי פעולה

- תהליכי למידה בית-ספריים.
- קורסים דיגיטליים רגילים וקצרים להתמקצעות בתחומי הדעת ובפדגוגיה עם פרקטיקות להוראה מרחוק.
- מגוון קורסים המשלבים היבטים של למידה מרחוק במרכזי הפסג"ה ועל ידי מבצעים פדגוגיים. הקורסים יהיו בתחומי דעת, קורסים בנושאי רוחב כהכלה והשתלבות וקורסים לבעלי תפקידים.
- קורסי מיקרוקדיטציה ממוקדים בפרקטיקות הוראה ללמידה מרחוק.
- יחידות מדף ללמידה עצמית באורך 2–6 שעות בכל אחד מ-16 הנושאים המרכיבים את הלמידה מרחוק (לא מוכרים לגמול השתלמות). חלק מהיחידות נמצאות בפיתוח ויעלו בהמשך.

א. תהליכי למידה בית-ספריים: הרחבה

אפשרויות הפעלה

- השתלמות בית-ספרית ללמידה מרחוק.
- השתלמות בית-ספרית נוספת הממוקדת בלמידה מרחוק, נוסף להשתלמות שתוכננה.
- שילוב של תהליכים אחרים בנושאי הלמידה מרחוק.

תוכנית הלמידה

- תוכנית הלמידה המוצעת תותאם לצורכי צוות בית הספר ותכלול את המרכיבים שלהלן:
- 18 שעות בתחומים הטכנו-פדגוגיים – נושאי הלמידה בהלימה לידע ולמיומנויות הנדרשים ברמה הבית-ספרית.
 - 6 שעות בנושאים של היבטים רגשיים וחברתיים.
 - 6 שעות – לקידום למידה מרחוק, לשיקול מנהל בית הספר.

מורי מורים

שיבוץ מורי המורים ואישורם יינתן על ידי מרכזי הפסג"ה וממוני תקשוב במחוז בשיתוף מנהלי בתי הספר. מורי המורים הוכשרו והוסמכו על ידי משרד החינוך בהיבטים של הוראה ולמידה מרחוק.

הערכה ובקרה

להשתלמויות הבית-ספריות יתלווה מערך הערכה ובקרה. בכל בעיה שמתעוררת במהלך הלמידה, יש לפנות למרכז הפסג"ה.

ב. קורסים דיגיטליים להתמקצעות בתחומי הדעת: הרחבה

יש חשיבות גדולה להתמקצעות בתחומי הדעת ובפדגוגיה מיטבית. המורים המלמדים בכיתה צריכים להיות מעודכנים בתוכניות הלימודים, בדגשי ההוראה ובמיומנויות הרלוונטיות. פיתוח מקצועי דיסציפלינרי מעמיק את ההוראה ומשפר את יכולות המורה. תלמידים הלומדים ממורים הצורכים תדיר פיתוח מקצועי בתחום הדעת שהם מלמדים, מעידים על שביעות רצון רבה יותר מאיכות הלמידה, ממוכנותם כראוי לבחינות הבגרות, מציוניהם, והחשוב מכול – מהעניין שהם מוצאים בשיעור.

10. קידום בריאות

קידום אורח חיים בריא הוא הכרח המציאות בימים אלו. הטמעת התנהגות בריאה תורמת לשיפור בריאותו של האדם. היא מקטינה את הסיכון לתחלואה במחלות שונות בהווה ובעתיד, מצמצמת את מגמת ההשמנה הקיימת בחברה, ותורמת לרווחה הנפשית.

עקרונות כלליים

התוכנית לקידום בריאות תופעל על שלושת חלקיה:

- א. "אוכלים את זה" – חינוך לתזונה בריאה
 - הטמעת התוכנית "אוכלים את זה"
 - שילוב המלצות לתזונה בריאה בזמן קורונה באתר "אפשריבריא" / [מצגת](#)
 - מתן מענה לתלמידים הסובלים מאלרגיות: הטמעת חוזר מנכ"ל 0042 "התנהלות מוסדות חינוך [יצהרונים](#) לשם הבטחת בריאותם של תלמידים הסובלים מאלרגיות למוצרי מזון"
 - עידוד הבאת ארוחות בריאות לבית הספר
 - הגשת כיבוד בריא באירועים ובחגים
 - חגיגת ימי הולדת עם כיבוד בריא
- ב. "הולכים על זה" – חינוך לאורח חיים פעיל
 - הטמעת התוכנית "הולכים על זה"
 - הגברת הפעילות הגופנית – [הוספת 90 דקות פעילות גופנית בשבוע](#)
 - עידוד פעילות גופנית גם בעת סגר – [הפוגות ספורטיביות בזמן בידוד](#)
- ג. "קונים את זה"
 - חינוך לצרכנות בריאה, ביקורתית ומושכלת
 - [מכירת מזון בריא בקיוסקים](#) בהתאם להנחיות
 - [כתיבת תוכנית בריאות בית-ספרית](#) תוך קיום שותפויות עם תלמידים, מורים, הורים, רשויות מקומיות וגורמי קהילה.
 - שילוב תחום הבריאות בתוכנית הלימודים הפורמלית והבלתי פורמלית, וקיום פעילויות מקדמות בריאות עם כלל קהילת המוסד החינוכי
 - חינוך להיגיינה אישית וסביבתית בהתאם להנחיות [משרד הבריאות](#)

11. קידום שותפויות

השנה נפעל לקידום תהליכי שיח והיוועצות ב-4 רמות עם השותפים השונים בשדה החינוך ומחוץ לו, מתוך אחריות משותפת, ולצורך שיתוף במידע ונתונים, לתיאום ולסינכרון בתהליכי יישום וביצוע ולהצפת פערים ויצירת מנגנון משותף לטיפול.

ברמת מטה משרד החינוך

- פורום שותפים, הנפגש מדי שבוע וכולל את נציגי משרד החינוך ומשרדי ממשלה נוספים, גופי ביטחון רלוונטיים, שלטון מקומי והנהגת ההורים.
- מטרת הפורום:
 - שיתוף במידע ובהחלטות מצד גורמים שונים במערכת החינוך
 - עבודה משותפת ותיאום ביישום המדיניות, לקראת פתיחת שנה ולאורכה
 - הצפת פערים ויצירת מנגנון משותף לטיפול
 - גיבוש תשתית לבניית מנגנון המשכי של שותפויות

רמת מחוז

- קיום פורום לשיח והיוועצות אחת לחודש, עם בעלי העניין השונים הרלוונטיים לניהול מערכת החינוך במחוז בהשתתפות מנהל/ת המחוז, נציגי הנהלת המחוז, נציגי מחלקות חינוך, נציגי מנהלים, נציגי מנהלות גנים, נציגי רשתות (לבחירה), נציגי הורים ונציגי משרדי ממשלה רלוונטיים.
- סדר היום ייקבע בהתאם לנושאים לאומיים/מערכתיים, על פי צורכי המחוז ולפי החלטת חברי הפורום.
- לשיקול מנהל/ת המחוז אם לקיים פורום נפרד לדיון בסוגיות רחב כמפורט לעיל עבור מנהלי אגפי חינוך ברשויות המקומיות בשיתוף המפקחים המתכללים.
- מטרת:
 - עדכון ויידוע בקבלת החלטות ובמדיניות המשרד
 - שיתוף ביצירת הסכמות לגבי אופן הביצוע
 - העלאת צרכים, קשיים וחסמים מצד השותפים וגיבוש פתרונות

רמת רשויות

- פורום המתכנס אחת לחודש להיוועצות ולשיח בהשתתפות ראש הרשות, מפקח מתכלל, מנהל מחלקת חינוך, מנהל יחידת הנוער, מנהל קידום נוער, מנהל מחלקת רווחה, ועד הורים יישובי, מנהלי בתי ספר וגנים.
- קביעת סדר היום לפי מאפייני הרשות, צרכיה וצורכי השותפים.
- מומלץ למסד את פגישות הפורום בכלל הרשויות למטרות האלה:
 - העלאת צרכים, קשיים וחסמים מן השטח
 - שיתוף חברי הפורום בשינויי מדיניות ובתהליכי ביצוע מתוך מטרה לטייב את תהליכי הביצוע

רמת בית ספר

- פורום בהשתתפות מנהל בית הספר, יועצת, נציגות מורים/מחנכים לפי בחירת המנהל, ועד הורים. הפורום מתכנס אחת לחודש לשיח ולהיוועצות עם בעלי העניין הרלוונטיים.
- לפני פתיחת שנה יש לבחון את הצרכים של חברי הפורום, ולקבוע את המנגנונים לניהולו במהלך השנה.
- מטרת הפורום:
 - העלאת צרכים, קשיים וחסמים של השטח.
 - גיבוש מדיניות בית-ספרית על בסיס שיח עם השותפים.